Roll No. .... Exam Code : J-21

Subject Code—53598

M. A. EXAMINATION

(Batch 2017-2019)

(Main & Re-appear)

(Fourth Semester)

SANSKRIT

Paper–XX

Adhunikakavyam Gitikavyam Cha

Time : 3 *Hours* *Maximum Marks :* 80

नोट : **सभी** प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।

1. निर्दिष्टसन्दर्भाणां प्रसंगपूर्वकं भावार्थो लेखनीय : **4×4=16**

(i) सुरक्षितो भवेतां वै सुतो लज्जापि तेऽनघे ।

(ii) अन्तःप्रदह्य कुसुमादपि कोमलानि, वज्रीभवन्ति हृदयाण्यबलाजनानाम् ।

(iii) आभिजात्यं कुलं गोत्रं क्षात्रं वा राजपुत्रता, रणे निर्णीयते वीरैः कदर्यैः पितृनामतः ।

(iv) क्रूरस्तस्मिन्नपि न सहते सङ्गमं नौ कृतान्तः ।

2. काव्यसौष्ठवनिर्देशपूर्वकं कयोरपि **द्वयोः** श्लोकयोः व्याख्या विधेया : **2×8=16**

(i) लोकोत्तरप्रतिभया सुपरिष्कृतानि
दिव्यानि लोकहितचिन्तनचर्चितानि ।
आशीर्वचांसि महतामविवेकबुद्धेः
हस्ते गतानि विपरीतगतिं प्रयान्ति ।।

(ii) लोके बाहुबलेन लभ्यमथवा वेदत्रयीमन्थने
बुद्ध्या विक्रमसाहसप्रतिभया शक्त्या च यल्लभ्यते ।
मामाचार्य परीक्षतां भुवि ततो यत्पौरुषे संस्थितम्
दैवायत्तकुलप्रसूतिरिह तज्जात्या किमु स्पर्धनम् ।।

(iii) भीष्मद्रोणकृपादयो गुरुजनास्तत्रासने दक्षिणे
वामे कौरवपाण्डवप्रभृतयः शिक्षार्थिनीः संगताः ।
एषच्छत्रविराजितो वसुमतीपालोप्यमू मातरो
मन्ये दुर्लभदर्शनाद्यजनजनी कुन्ती ममाग्रे स्थिता ।

3. सप्रसंगं सूक्ति**द्वयं** व्याख्येयम् : **2×8=16**

(i) युध्यते किं शृगालेन सार्धं सिंहस्य शावकः ।

(ii) भूमिर्धात्री कर्मणः साक्षिणी नः ।

(iii) बहूनां संमतिः कार्ये सदा सन्मतिवर्धिनी ।

4. कर्णाभिजात्यम् नाटकमधिकृत्य कर्णस्य चरित्रचित्रणं कुरुत ।

अथवा

बलभद्रप्रसादगोस्वामिनः नाट्यकलां निरूपयत ।

5. काव्यसौष्ठवनिर्देशपूर्वकं कयोरपि **द्वयोः** श्लोकयोः संस्कृतमाध्यमेन व्याख्या विधेया : **2×8=16**

(i) जाने सख्यास्वत मयि मनः संभृतस्नेहमस्मात्
इत्थंभूतां प्रथमविरहे तामहं तर्कयामि ।
वाचालं मां न खलु सुभगम्मन्यभावः करोति
प्रत्यक्षं ते निखिलमचिरातद् भ्रातरुक्तं मया यत् ।।

(ii) श्यामास्वङ्गं चकितहरिणोत्प्रेक्षणे दृष्टिपातं
वक्त्रच्छायां शशिनि शिखिनां बर्हभारेषु केशान् ।
उत्पश्यामि प्रतनषु नदीवीचिषु भ्रूविलासान्
हन्तैकस्मिन्क्वचिदपि न ते चण्डि सादृश्यमस्ति ।।

(iii) शापान्तो मे भुजगशयनादुत्थिते शार्ङ्गपाणौ
शेषान्मासान्गमय चतुरो लोचने मीलयित्वा ।
पश्चादावां विरहगुणितं तं तमात्माभिलाषं
निर्वेक्ष्यावः परिणतशरच्चन्द्रिकासु क्षपासु ।।